

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğünün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ebru GÜNAY

Mardin Milletvekili

15 Mayıs 1932'de Celadet Alî Bedirxan öncülüğünde Suriye'nin başkenti Şam'da yayınlanan *Hawar* Dergisi ile Kürtçe harfler latinize edilmiştir. Kürtçe harflerin latinize edilmesi Kürt Harf Devrimi niteliğinde olmuş, 2006 yılından bu yana da, 15 Mayıs günü Kürt Dil Bayramı olarak sahiplenilmiştir ve Kürtler her yıl 15 Mayıs'ı Kürt Dil Bayramı olarak kutlamaktadırlar.

Dil bir iletişim aracı olmasının yanı sıra, bir kültürün de taşıyıcısıdır. Bu nedenle kültürün gelişip serpilmesi dilin kullanımıyla doğrudan bağlantılıdır. Dil, eğitimde kullanıldığı ölçüde sürekli olarak kendini yenileyebilir, hayatın her alanında meydana gelen değişimlere kendini uyarlayabilir, yeni kavramlar bulur, diğer dillerle etkileşime girer ve giderek daha zengin bir içeriğe kavuşur. Buna karşılık eğitimde ve kamusal alanda kullanılması yasaklanan bir dil, gündelik yaşama hapsolür ve gün geçtikçe zayıflayıp yoksullaşır. Bugün Kürtçe böyle bir tehlike ile karşı karşıyadır ve bu tehlikeyi bertaraf etmenin yolu, Kürtçenin eğitimde kullanılmasını sağlamaktan geçmektedir. Türkiye'nin taraf olduğu birçok sözleşme, anadilinin eğitimde kullanılmasını öngörmekte ve eğitimde dile dayalı bir ayrımcılığı reddetmektedir. Kürtçenin eğitimde kullanılması, Türkiye'nin en önemli meselelerinden biri olan Kürt meselesinin çözümüne de pozitif bir katkı yapacaktır.

Ancak Kürtçe, Türkiye Cumhuriyet tarihinden bugüne değin sürekli baskıların ve yasakların hedefi olmuştur. Türkiye'de Kürt dili anayasal güvenceye kavuşturulmamış ve Kürtçenin geliştirilmesi için gerekli tedbirler Devlet tarafından alınmamıştır. Kürtçe anadilde

eğitimin halen yasak olmasının yanı sıra OHAL döneminde Kürtçe eğitim veren onlarca okul kapatılmış, KHK'lerle birlikte Kürtçe dil çalışmaları engellenmiş, aralarında Kürt dilini, kültürünü ve edebiyatını araştıran ilk Kürt kurumlarından biri olan İstanbul Kürt Enstitüsü'nün kapısına mühür vurulmuş ve benzer şekilde, merkezi Diyarbakır'da bulunan Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği KURDÎ-DER'in 37 şubesi ile beraber, Diyarbakır'da yüzlerce çocuğa anadilinde eğitim veren Ferzad Kemanger ilkokulu, Kürtçe eğitim veren belediyelere bağlı kreş ve gündüz bakımevleri ve Ehmedê Xanî Akademisi, Kürt Yazarlar Derneği kapatılmış, Kürtçe yayın yapan tek gazete olan Azadiya Welat Gazetesi ve Kürtçe yayın yapan Tîroj dergisi kapatılmış, Kürtçe yayın yapan Özgür Gün Tv, Denge Tv, Jiyan Tv, Van Tv kapatılmıştır. Ehmedê Xanî, Mehmed Uzun gibi ünlü Kürt düşünürlerinin adını taşıyan anıtlar yok edilmiş ve parklardan isimleri silinmiştir. Kürtçe tabelalar, sokak, cadde ve park isimleri silinmiştir. TBMM kürsüsünde Kürtçe konuşan millevекillerinin konuşmaları kayıtlara "bilinmeyen dil" olarak geçmiş, Dünya Anadili Günü'nde 22 milletvekilinin TBMM'ye, Kurmancî, Zazakî, Türkçe, Arapça ve Süryanice olarak verdiği önergelerden Türkçe olanlar kabul edilirken, Kurmancî, Zazakî, Arapça ve Süryanice hazırlanan iki dilli önergeler Meclis Başkanlığınca işleme dahi alınmayarak iade edilmiştir. Mezar taşlarında Kürtçe yazılar olmasından kaynaklı mezarlar tahrip edilmiş, ismi Kürtçe olan bir öğrencinin ders notlarının sisteme girişi engellenmiştir.

Ayrıca kayıt dışı ve güvencesiz sektörlerde çalışan emekçilerin yarısından fazlasının Kürt yurttaşlardan olduğu bilinen bir gerçektir. Tarım, inşaat, tekstil gibi kayıt dışı ve güvencesiz sektörlerde ucuz iş gücü olarak çalışmak zorunda kalan Kürt emekçiler kendi aralarında anadilleri olan Kürtçeyi konuştuklarında nefret saldırılarına maruz kalmaktadırlar Kürtçe konuştuğu için insanlar toplu taşıma araçlarında, şantiyelerde, çarşı merkezlerinde, yaşadıkları mahallelerde mevsimlik olarak çalıştıkları tarlalarda ve kamu kuruluşlarında saldırıların hedefi haline getirilip linç edilmiş, hatta öldürülmüşlerdir.

Bu kapsamda;

1. Bakanlığınız süresince desteklenen sinema filmleri içerisinde destek verilen Kürtçe sinema filmleri var mıdır?
2. Bakanlığınızın barkodu ile çıkan basılı yayınların kaç Kürtçedir?

3. 18 Nisan 1992 yılında İstanbul'da kurulan, Kürt dilini, kültürünü ve edebiyatını araştıran ilk Kürt kurumlarından İstanbul Kürt Enstitüsü'nün kapatılmasının yasal gerekçesi nedir? Enstitünün tekrar açılması için gerekli girişimlerde bulunacak mısınız?
4. İlk olarak 2007'de Diyarbakır'da kurulan ve 37 şubesi bulunan Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği KURDİ-DER'in kapatılmasının yasal gerekçesi nedir? KURDİ-DER'in tekrar açılması için gerekli girişimlerde bulunacak mısınız?
5. Kürt dili ve edebiyatı üzerine araştırmalar yapan Ehmedê Xanî Akademisi'nin kapatılmasının yasal gerekçesi nedir? Ehmedê Xanî Akademisi'nin tekrar açılması için gerekli girişimlerde bulunacak mısınız?
6. Son 20 yılda Kürtçe basın ve yayın faaliyeti yürüten kaç kurum ve kuruluş kapatılmıştır? Kapatılan Kürtçe kurum ve kuruluşların yıllara göre dağılımı nedir? Kürtçe basın ve yayın kurum ve kuruluşların kapatılmalarının yasal gerekçeleri nelerdir?
7. Toplumsal ve kültürel değerlerin oluşmasında ve aktarılmasında dilin inkar kabul etmez bir rolü vardır. Bu tespitten yola çıkarak 20 milyondan fazla yurttaşın kullandığı Kürt dili üzerindeki baskıların ve engellerin kaldırılmasına ilişkin herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
8. Türkiye'de Kürtçe yayın yapan kaç gazete bulunmaktadır? Kürtçe yayın yapan kaç gazete kapatılmıştır? Yıllara göre dağılımı nedir?
9. Kürt dil kurumları ve Kürtçe yayın yapan gazete ve dergilerin kapatılmasıyla amaçlanan nedir?
10. Bir topluluğun dilinin yok sayılması, yasaklanması aynı zamanda o toplumun tarihsel ve kültürel varlığının inkâr edilmesi değil midir?

11. Türkiye’de 20 milyondan fazla yurttaşın anadili olan Kürtçenin yaşatılması için Bakanlık olarak ne gibi çalışmalar yapmaktasınız?

12. Birleşmiş Milletler  yesi 113 ülkede birden çok resmi dil kullanılıyorken Türkiye’de milyonlarca kişinin konu tu u Kürtçenin kamusal alanda kullanılamıyor olmasında Bakanlık olarak sorumlulu unuz nedir?

13. 20 milyondan fazla yurttaşın anadili olan Kürtçenin yasal statüye kavuşturulması için herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?

14. Bakanlı ınız bünyesinde bulunan müzelerde bir çok farklı dilde rehberlik hizmeti verilirken bu dillerin içinde 20 milyon yurttaşın anadili olan kullandığı Kürtçeye neden yer verilmemiştir?

15. Bakanlı ınız bünyesinde bulunan müzelerde bir çok farklı dilde rehberlik hizmetine 20 milyondan fazla yurttaşın anadili olan Kürtçeyi eklemek için herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?

16. Bakanlı ınız bünyesinde  u ana kadar hiç Kürtçe dilinde konser, sinema veya tiyatro çalışması yapılmış mıdır? Yapılmı sa kaç konser, sinema ve tiyatro etkinliği yapılmıştır? Bu etkinlikler nelerdir?

17. Son 20 yılda yasaklanan Kürtçe konser, sinema ve tiyatro etkinliği sayısı nedir? Yasaklanan konser, sinema ve tiyatro etkinliklerinin yıllara göre dağılımı nedir?